

Filipe, pošli to dál

Převod materiálu

Ludmila Míchalová Mikšíková

Pořadí v lekci

8

Téma

Radostná zvěst o Ježíšově životě, smrti a vzkříšení (evangelium) se šíří dál. Křesť jako odpověď víry.

Cíl

Děti si uvědomí a vyzkouší, co se může šířit dál. Dozví se o příběhu Filipa a etiopského dvořana. Poznají, že křesť může být odpovědí naší víry na Boží pozvání. Mladší děti objeví symboliku vody a křtu. Starší děti si mohou uvědomit rozdílnost hlavních postav a uvědomit si, že i lidé na okraji patří do křesťanského společenství.

Pro učitele

Výkladové poznámky

Filip jáhen: Filip byl jeden ze sedmi jáhnů. Jáhenem byla svatozářná služba „u stolu“ při společném slavení večeře Páně, měli zajišťovat spravedlivé dělení při stolování, aby se dostalo i na chudé a potřebné (vdovy a sirotky). Další známý jáhen je například Štěpán, který zemřel jako první mučedník. V prvních církvi byla jáhenská služba zřízena proto, že církve se rychle rozrůstala a samotní apoštolové již nedokázali zastat všechnu práci, potřebovali pomocníky. Účinnost jáhnů nebyla omezená jen na službu u stolu, z příběhu vyplývá, že i oni se věnovali misijní činnosti a tomu, co bylo právě zapotřebí. Filip je na cestě, nebo lépe řečeno na útěku. Utíká před pronásledováním křesťanů v Jeruzalémě, toto pronásledování organizuje Šavel (později Pavel).

Etiopský dvořan: Dvořan nebo doslova kleštěnek (eunuch). Byl správcem královské pokladny, byl velmi bohatý a vážený, přesto z pohledu pravověrného žida stál na okraji, kleštěnci neměli přístup do chrámu, nemohli se podílet na chrámové bohoslužbě. Mělo by nás zarazit, že právě kvůli němu byl Filip poslán z úspěšné misie v Samaří do pustiny. Poukazuje na to, že při misii nejde o množství, ale o konkrétního člověka. Ježíšova zvěst může zasáhnout každého, i toho, kdo stojí na okraji, kým pohrdáme. Pro Filipovy současníky je to jasný signál o misii i mezi pohany, nejen mezi židokřesťany. Etiopský dvořan byl prvním pokřtěným pohanem.

Anděl Páně: Anděl vystupuje jako posel, přináší poselství, aby se Filip vydal na jih, na cestu z Jeruzaléma do Gázy. Pro Filipa to mohlo být nepochopitelné, proč má opustit Samaří, místo kde se mu daří šířit Ježíšovo evangelium, na opuštěné místo u cesty. Je to věc, která by jej nejspíš samotného nenapadla, proto zasahuje anděl.

Bohabojní: Etiopský dvořan se žadil mezi bohabojné. Bohabojní je označení pro určitou vrstvu lidí sympatizujících s židovstvím. Bohabojný byl nazýván pohan, který žil v úzkém styku se synagogou, ale nepřijímal židovského zákona se podřizoval jen židům (např. Sk 10,2; 10,22; 13,16).

Řetba Písma: Dvořan si po cestě řetě oddíl z Písma, konkrétně Iz 53,7–8. Předčítá si nahlas, jak bylo v té době zvykem. Text, který řetě, ho nějak zaujal. Nerozumí mu, a právě nyní zasahuje Filip. Dvořan vykonal pouhý

do Jeruzaléma, znamená to, že má určitě předporozumění, že hledá a touží najít smysl slov, které řete. Filip se nejdříve ptá konkrétně: „Rozumíš tomu, co řeteš?“ Dvořana text z Izajášova proroctví nějak oslovil, ale nerozumí mu, bez kontextu a dalšího výkladu v rámci určitého společenství je text nesrozumitelný. Toho se Filip chytá a vykládá postavu beránka jako Ježíše Krista. Je to postava trpícího služebníka, který má jasný christologický odkaz. Na základě řetby Filip zvřstuje Kristovo evangelium, jeho obř. Beránek je zde jako ten, který na sebe bere všechny hřřchy lidí, jako ten, který skrze svou obř nabízí lidstvu záchranu. Dvořan mohl říst text i z osobního zájmu, sám jako eunuch hledá porozumění u Trpícího služebníka, který trpí tím, že nebude mít potomstvo.

Rozumíš tomu? To je Filipova otázka na dvořana, když slyšel, že řete Izajáše. Otázka, která se dá položit jen tehdy, když se k někomu přiblížíte. Ukazuje se zde důležitost porozumění Písmu ve společenství.

Křest: Na Filipův výklad odpovídá dvořan žádostí o křest. Znamená to, že dvořan pochopil a přijal, co mu Filip zvřstoval. Žádost je vlastně odpověď jeho víry a taky touha s tím něco dělat. Dvořan nám ukazuje, jak může vypadat cesta víry: nejdříve se řlově ptá, hledá odpovědi na své otázky, hledá další ři hlubší smysl ve svém životě a přichází na to, že tento smysl mu poskytuje víra. Po hledání přichází odpovědi, oslovení v jeho konkrétní lidské situaci, poznání, že Kristův přibřh a nabídka je tu i pro něj. Přijetí Kristovy nabídky dvořan zpeřeřuje křtem.

Symbolika vody: Prvotní církve si vybrala pro úkon křtu právě vodu, která velmi dobře symbolizuje dění, které křest přináší. Navazuje tak i na praxi Jana Křtitele. Ponořením se do vody řlově ze sebe smývá všechny hřřchy, všechnu špínu, kterou břhem života nabral, odkládá tak starého řlověka (Adama). Smývá ze sebe i prvotní hřřch, to je dobré si uvřdomit při křtu malých dětí. Vřechno staré je utopeno a může tak vzniknout nový život, nový život s Kristem. Potě, co je řlověk z vody vytažen, je oděn bílým rouchem. Bílé roucho novokřtěnců, které dostávají po křtu, symbolizuje jejich řistotu i víru, že křtem na sebe oblékli Krista. Takto byl praktikován křest v prvotní církvi.

Úskali

Nabízí se nám v přibřhu více témat, pro menší děti vybereme jedno, například symboliku a obraz křtu.

Je dobré myslet při výkladu na děti, které nejsou pokřtěné, nebo které se ještě se křtem v kostele nesetkaly. Pro ně by bylo vhodné užřsobit výklad hodně názorně a vycházet právě ze symbolu vody.

Symbol vody je velmi názorný a děti jej dobře znají, není ale třeba zabíhat a zbytečně rozebírat významy vody, které se nám k významu křtu nehodí, například voda a její ničící síla jako živlu v potopě, při záplavách. Naopak zdřraznit a rozvinout její významy, které se nám do výkladu hodí.

Odkazy

Odkazy na starší přřpravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro děti

Předřkoláci a mladší řkolní děti

Dětem ukážeme postupně obrázky (např: odkvetlé pampelišky, zvonu, ohřstroje, kruhy na vodě) a zeptáme se: Co je na obrázku? Co se na obrázku šíří a co to mohlo zpřsobit? Na obrázcích jsou vřci, které se dobře a rychle šíří. Ptáme se dál: Máte další nápady, co se může rychle šířit? Pokud mají děti hodně nápadů, můžeme je psát na tabuli a zároveň třdit, jestli je to dobře nebo ne. Napřříklad: Oheř, vřry, bacily, nemoci, potopa, nebo sluneční papřsky, písniřka, modlitba...

Připravíme na zem mísu s vodou. Dáš ti nalákáme, že uslyší příběh, kde se vypráví o vodě. Pokud dostaly na bohoslužbách bílé šátky, každé dítě si může svůj šátek rozložit před sebe a začne vyprávět. Můžeme použít mafiánskou nebo biblickou postavu Filipa, který celý příběh vypráví.

Filip začíná vyprávět: Pane Bože, já ti nerozumím. V Samarii to bylo skvělé, tolik lidí, všichni hlali má slova. Všichni se chtěli dozvědět o Pánu Ježíši. A ty přesto za mnou pošleš anděla s jasným rozkazem: „Jdi na jih.“ No tak jsem tady, šel jsem. A teď tu trávím někde v pustině a jsem fakt zvědavý, co tu budu dělat. Já tomu vážně nerozumím.

Jé, ale pozor, tam někdo přijíždí a dokonce v kočáře. Vau, to bude někdo hodně bohatý a hodně vážený. Z té krásy mi až oči přecházejí.

A slyším dobře, ten člověk si něco řekne, pokrač, on si řekne nahlas z Bible. Dokonce poznávám i co řekne, to je Izajáš. Náš velký prorok.

Tak, Pane Bože díky, už začínám chápat, že tu mám být. Přijdu vedle kočáru, ať si toho člověka, který řekne, líp poslechnu. A jak tam tak jdu hned vedle, nakouknu dovnitř, a koho nevidím.

Byl tam Erioch, pak jsem se dozvěděl, že to byl sám správce pokladů jedné královny, někdo jako ministr financí. Tihle vysocí úředníci z ciziny bývají často eunuši. (Eunuch, to je člověk, kterému udělali takovou operaci, že pak nemůže mít vůbec děti, už to nejde. Pro nás je to teda hodně divný zvyk, úplně mrzačení a nikdo takový nesmí do chrámu a vlastně bych se s ním neměl asi moc bavit.) Jenže jasnější znamení jsem snad už ani nemohl dostat, ten Erioch řekl o dávném proroctví, které mluvilo o Pánu Ježíši.

A tak jsem sebral odvalu a zeptal jsem se: „Rozumíš tomu, co říkáš?“ Správce mi řekl: „Nerozumím, jak bych mohl. Ale ta slova mě lákají, teď se dokonce vracím z Jeruzaléma, chtěl jsem aspoň zdát vidět chrám Boha, o kterém tu řekne. Vylož mi prosím, o kom to vlastně řekne?“ A tak jsem začal, vyprávěl jsem mu o Pánu Ježíši, o jeho životě, o tom, jak uzdravoval, co všechno pro lidi udělal a říkal. Jak lidi miluje, že dokonce se nechal obětovat. Zemřel, ale byl vzkříšen a jeho poselství o lásce k nám se teď šíří dál do celého světa. I já sám jsem byl povolán, abych tu skvělou zprávu poslal dál. A jsou mnozí, kteří když to slyšeli, tak uvěřili a nechali se pokřtít.

Správce s nadšením všechno poslouchal, a i když jsme jeli doista pustinou, najednou před námi byla voda. A tak správce s nadšením zvolal: „Je tu voda, tak co brání, abych byl pokřtěný?“ A protože nic nebránilo, tak jsem ho pokřtěl. A pak mě Bůh poslal dál na jinou cestu, ale to už je jiný příběh. A dvořana jsem už neviděl, jen vím, že měl velkou radost a s tou radostí pak odjížděl do své země zpátky.

Víte, děti, ten správce měl velkou radost a měl se taky z něho radovat a možná, že byl dokonce první, který v Etiopii mluvil o Pánu Ježíši. Každopádně právě v Etiopii vznikla jedna z nejstarších křesťanských církví.

Dvořan se chtěl nechat pokřtít, jako by jasně chtěl odpovědět na to, co slyšel o Ježíši a řekl: „Ano, Pane Bože, i já chci patřit do tvé rodiny, i já chci poslat dál tu radostnou zprávu o Pánu Ježíši, i já chci být tvým svěřeným.“ A tak Filip když viděl vodu, tak dvořana pokřtěl. Při křtu se používá právě voda. Voda dává život. Kdo nebo co by bez vody nemohl žít? Voda hasí naši žízeň. Voda umývá a čistí. Co všechno voda umývá?

Na to můžeme navázat hrou, kdy si děti navzájem umývají ruce jeden druhému. Uitel začne, vyzve jedno dítě a umyje mu ruce, máme k tomu připravený ručník, pak ten, kdo má umyté ruce, vyzve dalšího, až se všichni vystřídají.

Je dobré myslet na to, abychom měli čisté ruce, ale nejenom čisté ruce. Co bychom ještě měli mít čisté? Sbíráme nápady dětí a chválíme dobré nápady. Dojdeme na to, že máme mít i čisté srdce, myšlenky, slova, naše vztahy s ostatními. A víte co, je dobře, tak jak jsme si to teď vyzkoušeli, že když to sami nedokážeme, můžeme poprosit o pomoc druhé.

Další aktivita může být s bílými šátky. Dítěti, máte před sebou bílé šátky, o kterých jsme slyšeli, proč jsou bílé a proč jsou důležité u křtu. (Pokud jsme to neslyšeli na bohoslužbách, zopakujeme.) Bílá symbolizuje čistotu, bílé je čisté. Stejně tak je to s člověkem, který je právě pokřtěný, díky křtu dostal nový život, novou šanci. My sami jsme možná už byli pokřtěni, nebo se třeba na křest připravujeme nebo o něm uvažujeme. Můžeme donést fotografie nebo předměty, které se týkají našeho křtu nebo třeba křtu našich dětí či kamarádů, a vyprávět o tom, jaké to bylo, co jsme při tom zažili. I my si můžeme křest připomínat, třeba právě teď. I my můžeme odpovídat Pánu Bohu a snažit se poslat dál tu radostnou zvěst o Ježíši, a o tom, co pro nás udělal. Každé dítě si může sednout na svůj šátek a přitom říct: Jak chci odpovědět já? Co chci ostatním lidem dávat dál já? Co chci šířit já? Všechny nápady bereme a pochválíme. Na závěr se pomodlíme a přitom zapálíme plovoucí svíčku, kterou dáme do mísy s vodou.

Pomůcky: Obrázky odkvetlé pampelišky, zvonu, ohrostoje, kruhy na vodě. Mísa s vodou, bílé šátky nebo velké bílé ubrousky, předměty připomínající křest náš nebo někoho blízkého, plovoucí svíčka.

Starší školní děti

Lze postupovat stejně jako u mladších školních dětí. Při sbírání nápadů, co se může šířit, budou děti nejspíš víc domyslné. Můžeme s nimi víc mluvit o tom, jak se šíří světlo a slovo. Světlo se šíří velmi rychle a proniká i vakuem, přesto se lehce zastaví, když před něj dáme překážku, buď se odrazí, nebo pohltí. Slovo, zvuk pokud je dost nahlas se šíří i přes stěnu, ale nedokáže se šířit tam, kde není vzduch. Poukážeme na souvislost, že když chceme mluvit o Bohu a jeho působení ve světě, používáme právě obrazy Světla a Slova.

Více diskutujeme o tom, kdo byl eunuch. Dítěm můžeme zadat, ať najdou potřebné informace na mobilu. Dobré vysvětlení pojmu [najdeme na wikipedii](#). Na příkladu eunucha si uvědomit, že do společenství církve patří všichni lidé. I lidé, kteří to mají jinak těžké, i lidé, na které se ostatní dívají skrz prsty. Kdo to dnes může být?

Na závěr můžeme zahrát hru na elektriku, ve které si děti názorně vyzkouší, jak se něco šíří. Děti vytvoří dvě družstva se stejným počtem hráčů. Družstva se posadí vedle sebe do řady, družstva jsou k sobě čelem a za zády mají ruce. Drží se za ruce a zavazují oči, kromě prvního a posledního v řadě. Na jednom konci uprostřed řady je kostka na druhé straně zase nějaký předmět, který mají děti za úkol získat. Získají ho tak, že když padne na kostce určené číslo, zpráva se za ně šíří od prvního, který jediný na kostku vidí až po posledního, který má za úkol předmět rychle vzít. Zpráva se šíří stiskem ruky. Ve hře jde o rychlost i o souhru všech. Nesmí se mluvit.

Pomůcky: Kostka, nějaký předmět třeba míček nebo klubíčko.

Liturgie

Písně

Jedno jsme v duchu svatém (SV 119); *Ještě dej* (SV 37); *Dej mi, Pane, víru* (SV 44); *Bůh je zástita má* (SV 23); *Připravujte cestu* (SV 239); *Kristus je má síla* (EZ 648); *Jďte po všem světě* (BTS 86, HA 118)

Biblický text k zapamatování

Dvořan řekl: „Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?“ (Sk 8,36)

Rituál

Společné setkání lze pravidelně *zahajovat písní* např. [Děk slovům tvým](#). Krátká je píseň *Dál přece nejdeme sami* (SV 39). Dá se využít také refrén písně *To já, ó Pane můj* (SV 331) a její první sloka „Koho pošlu, kdo se hlásí...” Na tyto písně se dá navázat představením postavy, o které si dnes budeme povídat.

Zahájení s pomocí *výtvarného znázornění*: Do světla reflektoru [na plakátu](#) umístíme dnešní postavu (černobílý obrázek), po vyprávění ji mohou děti vybarvit. Dnes světlo posvítí na Filipa. A ještě na někoho. Na cizince, který toužil porozumět Bohu.

Okénko do bohoslužeb

Nachystáme si pro děti bílé šátky nebo ubrousky. Šátky by měly být dostatečně veliké. Bílé šátky dťtem ukážeme a zeptáme se jich: Jakou barvu šátky mají a co jim ta barva připomíná? Bereme všechny nápady, ale vybereme nápad, že je to barva čistoty. Co je bílé, je čisté. Vyložíme jim, že dnes uslyší o křtu. V první církvi se lidé, kteří byli pokřtíni, oblékli do bílého roucha. To roucho pak nosili dokonce několik dní. V Bibli čteme, že ve křtu si oblékáme Krista. Můžeme více povědět o praktikách křtu první církve (křest ponořením, příprava na křest, úloha kmotrů). Dťtem šátky rozdáme a dáme jim úkol, jak bychom si mohli takové šátky obléct my? Necháme děti, ať si to vyzkouší: jako šátek na hlavu, jako plášť kolem ramen nebo jako suknice kolem pasu. Všechny pochválíme a šátky jim necháme, ať s nimi můžou pracovat i dále v nedělní škole.

Modlitba

Milý Bože, děkujeme za křest. Děkujeme jeden za druhého. Děkujeme za vodu. Děkujeme za tvoje Slovo a přiblížení. Dej, ať jsme i my dost stateční a posíláme dál lidem tvoji lásku, dobrotu a laskavost. Dej nám dost síly a moudrosti, ať žijeme čisti a jsme ve všem čisti jako ty naše bílé šátky. Amen.

Odkaz na pracovní list

[15/1 Amen - Křest etiopského dvořana](#)

[06 Křest etiopského dvořana](#)

[11 Na cestě do Gazy](#)

Kam dále

[Vělná, Radka: Na cestě do Gazy. \(katechetická příprava z cyklu Pozvání na cest...](#)

[Křest \(soubor textů\). Bratrstvo 8/2001](#)

[Míchalová Mikšíková, Ludmila: Křest etiopského dvořana. \(katechetická příprava ...](#)

[Píseň „Děk slovům tvým“](#)

Odkaz na píseň

[Jedno jsme v Duchu svatém \(SV119\)](#)

[řest dej \(SV37\)](#)

[Prosba \(Dej mi, Pane, víru\) \(SV44\)](#)

[Bůh je záštita má \(SV23\)](#)

[Otevřete brány hradeb kamenných](#)

[Kristus je má síla \(EZ648\)](#)

[Jděte po všem světe \(BTS86\)](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami IV \(s apoštolý, s Janem a celou církví\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Skutky 8,26–40](#)